

3 Hospodárenie s odpadom 7 Jubilant Ján Močko 11 Majstrovstvá SR v orientačnom behu

Aký bol 24. ročník detského folklórneho festivalu Zdola ponického mlyna

Aj tento ročník zanechal nezmazateľnú stopu v účinkujúcich, divákoch aj organizátoroch. Všetci na javisku žiarili, či už spevom, tancom alebo hrou na ľudových nástrojoch. Diváci ich odmenili potleskom a úsmevom a organizátori sa postarali o to, aby všetko prebehlo podľa plánu. Veď podujatie má v obci dlhú tradíciu. Rozvíja a zachováva ľudové zvyky a zároveň ponúka pestrú paletu folklórneho umenia z rôznych kútov Slovenska a Moravy.

V sobotu 18. júna sa predstavili kolektívy z Helpe, Likavky, Liptovských Sliacov a, samozrejme, Poník. Hostom večera bol súbor Bystrina. Každé jedno zoskupenie predstavilo tance a spevy typické pre danú oblasť. V podaní folklórnej skupiny z Helpe zaznela aj podmanivá pieseň Na Kráľovej holi, ktorú vari každý divák očakáva. Domáca skupina Poní-

čan sa predstavila párovým tancom a rozkazovačkami, ktoré pohladili oko i dušu.

Do krásnych tónov ľudovej hudby sme sa mohli započúvať tiež v nedeľu, a to aj počas vystúpenia detskej ľudovej hudby Poníčan. Najmenšie tanečnice z materskej školy

Pokračovanie na str. 2 ►

STĽPČEK

Jany Ondrejkovej,
starostky obce Poniky

Vážení občania,

nadišiel čas oddychu, dovoleníek, výletov, tešíme sa na slnečné leto. Všetko akoby zrazu ožilo. Všade navôkol ktosi čosi organizuje. Aj my sme prispeli svojou troškou do mlyna kultúrnych podujatí a zorganizovali sme 24. ročník detského folklórneho festivalu Zdola ponického mlyna, k jeho úspešnému priebehu prispelo aj nádherné počasie. Kto neprišiel, môže ľutovať. Všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli s prípravami i samotným priebehom, ďakujem.

Hneď na začiatok prázdnin sme naplánovali tri akcie: otvorenie pumptrackovej dráhy, letné kino a súťaž Majster kotlíka. Ktovie, či v budúcom roku budeme vôbec niečo pripravovať. V posledných dňoch sa mi často v mysli vynoria slová básne Turčín Poníčan Jajže, bože, strach veľký, padli Turci na Poniky. Tento verš som si vzhľadom na aktuálnu situáciu pozmenila na Jajže, bože, strach veľký, padla vláda na obce. Naozaj sa obávame aktivít našich najvyšších predstaviteľov. Je super, keď rodičom na účte cinkne stoeurový bonus. Ale málokto z nás si uvedomuje, že tieto peniaze vláda ľavou rukou dáva a pravou berie. Poskytne sto eur rodinám, ale zoberie peniaze obciam, a to znížením podieľových daní, ktoré sú jedným zo základných príjmov obcí. Znamená to, že budú ohrozené základné služby pre obyvateľov – verejné osvetlenie, rekonštrukcia miestnych komunikácií, existencia materských škôl iné.

Pokračovanie na str. 2 ►

Moja pravda o medved'och

Spolu so starostkou obce som sa 16. mája zúčastnil na stretnutí s ministrom životného prostredia. Bola to reakcia na tlačovú besedu, ktorú pár dní predtým zvolal Roman Malatinec, podpredseda BBSK k napadnutiu dvoch turistov na Poľane. Témou stretnutia na ministerstve bolo predstaviť obciam systémové riešenie problematiky.

Pozvanie som s radosťou prijal, pretože ma to zaujíma nielen ako poľovníka, ale tiež ako prednostu, ktorému nie je ochrana ľudí v obci ľahostajná.

Prvé, čo ma na stretnutí prekvapilo, bolo, že podpredseda BBSK nebol pozvaný. Nie je ťažké pochopiť prečo. Oponenti, hlavne tí politickí, sa predsa nepozývajú. Podpredseda

BBSK by sa ale pozvať mal. O „profesionalite“ ministerstva hovorí aj to, že sme sa stretli v Bratislave. Napriek tomu, že problémy sú v dedinách. Išlo zrejme len o prekrytie problému a úmysel mediálne sa predviesť.

Na stretnutie prišli minister Ján Budaj, Katarína Butkovská, Michal Kiča, Juraj Smatana, Branislav Kaliský. Ak som na niekoho zabudol,

▲ Ilustračné foto.

ospravedlňujem sa. Úradníkov na MŽP by som chcel zároveň upozorniť, že naša obec má názov PONIKY a nie PONÍKY.

Na úvod si zobral slovo pán minister. Jeho poldruhhodinový monológ by ma možno aj uspal, ale keďže v ňom zazneli – pre mňa dosť iritujúce informácie – zaspáť sa mi nepodarilo. Odporúčam kratšie príhovory, aj ministerské, šetrí to čas aj peniaze daňových poplatníkov a kompetentným zostane viac času na serióznu robotu. Čo ma mrzelo asi najviac, bolo to, že smrť muža, ktorého zabil medveď, bola pre pána ministra a jeho tajomníkov len štatistickým údajom. Vraj viacej ľudí umrie na cestách, spadne zo skaly

Pokračovanie na str. 2 ►

► Pokračovanie z 1. strany

Z médií sa na nás valia informácie, že obce sú bohaté. No nikto nepovie, že starostovia obcí a primátori miest bojujú dennodenne o každé euro. A bojujú preto, lebo sú tu pre ľudí. Snažia sa svojim občanom poskytnúť čo najviac služieb a zvyšovať kvalitu ich života. Ja len dúfam, že sa to nestane a obce sa budú môcť ďalej rozvíjať. Všetkým prajem krásne leto plné slnečných dní a pekných zážitkov.

Jana Podinská

Aký bol 24. ročník detského folklórneho festivalu Zdola ponického mlyna

► Pokračovanie z 1. strany

v Ponikách nám predviedli vareškovo-vý tanec a z javiska odchádzali za neutíchajúceho potlesku. Ďalší dôkaz toho, že tradície sa udržiavajú z pokolenia na pokolenie. V nedeľu sa predstavili aj detské folklórne súbory z Helpy, Detvy, Následovic, Banskej Bystrice a Poník. Janko Pinka z Oraviec spieval a hral na heligónke. Hostom nedeľného večera bola hudobná skupina Družina. Ďakujeme všetkým, ktorí podporujú svoje deti, vnúčatá a prispievajú tak k zachovaniu dedičstva ľudovej kultúry. Nedovoľme, aby naše najkrajšie bohatstvo odišlo do zabudnutia.

Katarína Piarová
Foto Milan Kosec

Moja pravda o medveďoch

► Pokračovanie z 1. strany

alebo ich zabije vretenica či kliešť. Smutné, ale keď chcete ospravedlniť vlastnú neschopnosť, siahnete aj na takéto dno. Takisto ma zamrzelo, že pri poslednom útoku pod Poľanou sa hľadala chyba u ľudí, vraj to boli fotografi, ktorí, v záujme lepších záberov, útok vyprovokovali. Na mieste sa údajne našli statívy a fototechnika.

Na vyriešenie problému pripravilo ministerstvo 66-miliónovú investíciu z peňazí daňových poplatníkov. Čiastka zahŕňa vybudovanie stojísk, elektrické oplatenie pre poľnohospodárov a včelárov a tiež informačnú kampaň o spoľžití ľudí s medveďmi. Časť prostriedkov pôjde na podporu spolupráce lokálnych poľovníkov so zásahovým tímom medveďa hnedého a na nákup sprejov proti medveďom pre obyvateľov.

Ak by sa počet podarilo zregulovať na únosnú mieru, ušetrilo by sa nielen spomínaných 66-miliónov eur, ale aj financie, ktoré nás stojí zásahový tím. Pri správne nastavenej regulácii by na tom ešte štát zarobil. Áno, hovorím o spoplatnenom regulačnom love.

Tým by sme pomohli prírode aj medveďovi. Ten totiž ničí hniezda vtákov aj mraveniská. Pomáha biodiverzite, ako hovorí minister. Ja

dođavam, že určite nie v takomto počte.

Ako ospravedlnenie neschopnosti beriem aj uvedenie ďalších dvoch dôvodov premnoženia medveďov. Prvým je ich prikrmovanie nesprávnym spôsobom, vo väčšine prípadov ide o pytlíakov, no nájdu sa aj poľovníci. Buď si minister uvedomil silu poľovníctva alebo pochopil, že bez poľovníkov tento problém nevyrieši a začal rozlišovať tieto dva pojmy. Dôkazy boli jasné, fotky prezentoval minister aj na stretnutí. V tomto prípade som ale s pánom ministrom našiel zhodu, podporím ho v tom, aby nezodpovední poľovníci boli pre zlé vnadenie potrestaní.

Druhým dôvodom je začínajúci biznis s fotografovaním divých zvierat. Na Poľane sú vraj vybudované fotobúdky, kde si za 120 eur môžete odfotiť čo chcete. Sumu stanovuje cenník štátnych lesov SR. Fotografi sú učenívi a podobne ako pytlíci alebo zlí poľovníci prikrmujú zvieratá kvôli foteniu. V jednom prípade si dokonca pripevnili návnadu z uhynutého zvierata na reťaz. Dôkazom bola fotografia, na ktorej člen zásahového tímu pózoval s reťazou v rukách. Dojemné. Teraz si dajte do súvisu, prečo ministerstvo zdôrazňuje prítomnosť statívov a fototechniky priamo na mieste, kde medveď napadol dvoch turistov.

Takže toto je dôvod, prečo sú medvede podráždené a napádajú ľudí.

Predstavte si, koľko krmiva a peňazí vynakladajú poľovníci a fotografi na kŕmenie medveďov. Keby radšej nakrmili domáce ošípané.

Na stretnutí minister nespomínal, ale na tlačovej besede prišla reč na to, že existujú aj tzv. kukuričné medvede (ja dopĺňam, že aj ovsené, pšeničné, jačmenné a repkové). Som rád, že to pán minister povedal, lebo práve to je problém. Minister tiež hovoril, že predátor nie je premnožený. Lebo keď premnožený je, príroda sa zariadi po svojom a priškrtní mu kohútik s potravou. Stáva sa to vraj u dravých vtákov. Bolo málo hľodavcov, a preto veľa predátorov uhynulo. Z tohto dôvodu budú na ministerstve diskutovať o spôsobe siatia kukurice a iných plodín. Problémom je aj to, že kukurica ide do bioplynových kotolní. Veď načo kúriť. V tomto si s pánom ministrom dovoľím nesúhlasiť. Medveď sa premnožiť môže, a to hlavne vďaka plodinám ako kukurica, ovos a pšenica. Preto je ich veľa pri dedinách. Sú premnožené a vykrmené kukuricou. Čo sa týka pestovania obilnín, čiastočne súhlasím s tým, aby sa upravilo. Určiť maximálne výmery lánov áno, ale celkovú výmeru neobmedzovať. A či ide kukurica na skŕmenie hospodárskym zvieratám alebo do „bioplynky“, je naozaj jedno. Ľudia musia pestovať a z niečoho žiť.

Keď minister odišiel, ostal sta-

rostrom na rane tajomník Smatana. Chvilu nás skúšal, vraj poľovníci zastrelili za rok dvoch ľudí a medveď za sto rokov zabil len jedného. Upozornil som ho na to, že poľovníci, ktorí pochybili, nesú trestnoprávnú zodpovednosť, budú potrestaní a pravdepodobne ich po celý život bude zhrýzať svedomie, ale medveď trest nedostal. Pán tajomník to skúsil z inej strany, údajne poľovníci si vybavili, že za škodu spôsobenú zverou nebudú platiť, lebo pole nebolo oplatené. Zareagoval som otázkou, či štát prepláca tiež škody spôsobené medveďom a vlkom na ovciach iba vtedy, ak má chovateľ elektrický oplôtok a pustené psy? Čo ma ale prekvapilo, navrhol riešenie v podobe zlatej strednej cesty – spoluprácu ochranárov, poľovníkov a všetkých zúčastnených ministerstiev.

Spolupráca je super návrh. Dovoľím si tvrdiť, že aj jediný schodný a účinný. Upustite, pán minister a pán tajomník, od demagógií, že napadnutí turisti pod Poľanou boli fotografi a nesú podiel viny na útoku, že muž z Liptovskej Lúžnej zabil pravdepodobne postrelený medveď, že za premnoženie medveďov môžu poľovníci a fotografi, ktorí ich kŕmia a podme sa konečne baviť ako chlapi. Ako chlapi, čo problém s premnoženým medveďom vyriešia raz a navždy.

Pavol Ondrejko,
prednosta OčÚ

Odpad náš každodenný

Moderný a pohodlnejší spôsob života prináša mnohé problémy. Jedným z nich je odpad, presnejšie, jeho vysoká produkcia.

Tá každým rokom narastá a my stále riešime nedostatočné kapacity skládok či opatrenia na zníženie produkcie odpadu na skládkach. Niekedy mám pocit, že čím viac energie problematike venujeme, tým vzniká viac odpadu, ktorý už nie je možný recyklovať.

Skôr narodení si určite živo spomínajú na časy, keď doma nemali ani nádobu na zmesový komunálny odpad. Všetky sklenené fľaše boli zálohované, plastové obaly sme takmer nepoznali, kovové sme počas roka zhromažďovali a počas jarného zberu železa odovzdali.

Biologicky rozložiteľný odpad bol pre nás neznámy pojem. Potravinami sme neplytvali, malé zvyšky sme skrmili vďaka domácim zvieratám, pokosenú trávu sme usušili na potravu pre hospodárske zvieratá, vytrhanú burinu sme zbierali do ohrady v záhrade. Po čase sa rozložila a spolu s kvalitným hnojom poslúžil odpad zo záhrady na pestovanie tekvic.

Mnohí mladí ľudia by takého počínania označili za nemoderné, no súčasná nadspotreba si vyberá svoju daň v podobe vysokej produkcie obalov, predovšetkým plastových a kombinovaných, ktoré sú často ťažko recyklovateľné. A tak končia na skládkach zmesového komunálneho odpadu a samosprávam rastú náklady na odpadové hospodárstvo.

Súčasná platná legislatíva stanovuje financovanie zberu, prepravy, zhodnocovania a skládkovania. Obyvatelia platia obci poplatky za odpad. Ich výšku stanovuje všeobecne záväzné nariadenie (VZN), ktoré sa schvaľuje na konci roka a určuje výšku poplatku pre obyvateľov na nasledujúci rok. Mal by pokrývať všetky náklady za zmesový komunálny odpad, objemný odpad, odpady s obsahom nebezpečných látok a biologicky rozložiteľné odpady. Triedené zložky ako papier, plasty, sklo, kovy, viacvrstvové obaly (tetrapaky) aj elektroodpad sú financova-

né výrobcami prostredníctvom organizácií zodpovednosti za výrobcov (OZV). V zmysle platnej legislatívy by všetky poplatky od obyvateľov obce mali vystačiť na nakladanie s odpadmi. Viac ako 95 % samospráv na Slovensku však za odpady dopláca, a to z vlastných zdrojov. V praxi to znamená, že má menej peňazí na financovanie iných činností, napr. na rekonštrukcie infraštruktúry v obci (kultúra, šport, vzdelávanie a pod.)

Ako je to v Ponikách? Výška poplatku za odpady na tento rok v zmysle platného VZN je 23,03 eur na obyvateľa. Znamená to, že by mal pokryť všetky náklady na zmesový, objemný, nebezpečný odpad, jedlé oleje, tuky, textil. V tejto súvislosti sa črtá niekoľko otázok: Postačujú tieto financie? Dopláca či nedopláca obec za môj odpad?

Priemerná produkcia zmesového komunálneho odpadu, ktorý skončil v minulom roku na skládke, dosahuje v Ponikách 121 kg na obyvateľa. Ak sa porovnáme s priemerom Slovenska, sme výrazne pod hranicou celoštátneho priemeru (205 kg za rok 2020). Aj v porovnaní s inými obcami v okrese patríme k tým zodpovednejším, s množstvom vyprodukovaného zmesového odpadu na obyvateľa sa zaraďujeme medzi najlepšie v okrese.

Len pre zaujímavosť, obec s najnižšou produkciou zmesového komunálneho odpadu vyprodukuje v priemere 61 kg. Ak by sme to prepočítali na nádoby s objemom 110 l, tak obyvateľ Poník vyprodukuje 12 nádob so zmesovým odpadom a obec s najnižšou produkciou iba 6.

Pri financovaní odpadového hospodárstva v Ponikách máme v súčasnosti vyrovnaný rozpočet a výška poplatku by mala pokryť všetky náklady na odpadové hospodárstvo v tomto roku.

Na spokojnosť však nie je dôvod. To, čo stačilo doteraz, nemusí stačiť v budúcom roku. Všetky ceny rastú, pri zbere a likvidovaní odpadu ešte viac. Od 1. januára budúceho roka môžu ceny za uloženie na skládku stúpnuť o sto percent. Pred skládkovaním musí prejsť odpad me-

chanicko-biologickou úpravou. Jej cenu ešte nepoznáme, hovorí sa však o rovnakej cene ako za skládkovanie. Ak nechceme, aby sa poplatky výrazne zvyšovali, máme len jednu možnosť. A tou je zmena nášho správania pri nakladaní s odpadmi v domácnosti.

Keďže v našej obci sme pred rokmi urobili analýzu, vieme, kde sú skryté rezervy a možnosti nápravy. Výsledky 5 % vzorky zmesového komunálneho odpadu v deň vývozu vyzerali takto:

Zložka komunálneho odpadu	Podiel v %
Papier	6,17
Plasty	11,24
Tetrapaky	1,37
Sklo	6,25
Kovy	4,66
Zvyšky jedla	6,36
Kompostovateľný odpad	37,12
Textil a obuv	3,51
Nebezpečný odpad	0,27
Elektroodpad	0,27
Zmesový odpad	22,78

Ak by sme podľa výsledkov tejto analýzy prepočítali minuloročný odpad vyprodukovaný v Ponikách, zistili by sme, že približne 69,38 ton odpadu by sme nevyviezli na skládku, ale skončil by v našich záhradných kompostéroch. Vytriedili by sme o 11,53 ton papiera viac a zachránili tak 196 stromov. Plastov by sme vyzbierali viac o 21 ton, čo predstavuje približne 14 naplnených zberových áut. Plast sa dá ďalej recyklovať, menej kvalitné plasty zase možno energeticky zhodnotiť. No a vytriedili by sme o 11,68 ton skla viac, čo by pri stopercentnej recyklácii znamenalo nové fľaše v obehu.

Je zrejme, že naša ľahostajnosť má veľmi nepriaznivý dopad na životné prostredie. Rovnako aj na naše peňaženky a obecný rozpočet.

Preto je najvyšší čas zamyslieť sa a prehodnotiť, čo je pre nás všetkých najjednoduchšie a najlacnejšie. Ak ste pozorne čítali, určite ste postrehli, že za vytriedené odpady ako sú papier, plasty, sklo, kovy, tetrapaky, elektroodpad platia výrobcovia. **Ale platíme za to my, pretože cena obalu je započítaná v cene výrobku.**

Tak prečo chceme za odpady platiť dvakrát, a to len preto, že ho nevytriedime?

Možno si niekto myslí, že je to veľmi komplikované. Áno, niektoré informácie sú pre vás možno nové. Preto vám chceme byť nápomocní. Už teraz pripravujeme opatrenia na zlepšenie nakladania s odpadmi v obci. Bude to však chcieť odhodlanie nás všetkých. Len vtedy vám vieme sľúbiť, že poplatok za odpad sa nezvýši na dvojnásobok.

Jana Nékýová

0 projektoch z dotácií a nenávratných príspevkov

Podarilo sa nám získať finančné prostriedky na niekoľko projektov:

V rámci projektu *Bezpečne cez obec* od Nadácie Allianz sme osadili merač rýchlosti na Dolnej ulici a svetelnú signalizáciu na prechode pre chodcov. Nadácia nám poskytla 3 000 eur.

Projekt *Zelené ihrisko* od Prvej stavebnej sporiteľne v sume 3 000 eur. Zámerom je osadiť lavičky, detské herné prvky a vysadiť zeleň v okolí bytových domov na Družstevnej ulici, s. č. 168, 194 a 195.

Tento týždeň sme podpísali zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na projekt *Zvýšenie kapacity v materskej škole Poniky* v sume 329 658,14 eur. Zrealizujeme prestavbu podkrovia, kde vzniknú dve miestnosti. Zároveň sa za teplej budova, vymenia sa okná a v záhrade materskej školy bude nové detské ihrisko.

Banskobystrický samosprávny kraj nám v zmysle Výzvy č. 44-01/2021 a VZN BBSK č. 44/2021 v oblasti rozvoja športu v Banskobystrickom kraji poskytol dotáciu 9 400 eur na projekt *Materiálne zabezpečenie športovej infraštruktúry* v obci Poniky. Zahŕňa *Fitness park*, ktorý zriadieme v športovom areáli na Horedolíni, jeho súčasťou bude deväť posilňovacích strojov.

Jana Ondrejková,
starostka obce

Poslanci rokovali

**Obecné zastupiteľstvo
obce Poniky na svojom
22. zasadnutí 2. júna 2022**

Zobralo na vedomie

Uznesením č. 257/2022, bod 6, A) Správu nezávislého audítora z overenia individuálnej účtovnej závierky, výsledkov hospodárenia a peňažných tokov obce k 31. 12. 2021.

Uznesením č. 259/2022, bod 8, A) Stanovisko hlavného kontrolóra obce Poniky k záverečnému účtu obce za rok 2021.

Schválilo

Uznesením č. 258/2022, bod 7, A) Rozpočtové opatrenie č. 1/2022 – zmena rozpočtu obce Poniky.

Uznesením č. 259/2022, bod 8, B) **B.1.** Záverečný účet obce Poniky za rok 2021 v súlade s § 16 ods. 10

písm. a) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s výkonom:

Celoročné hospodárenie obce Poniky za rok 2021 sa schvaľuje bez výhrad.

B.2. Výsledok hospodárenia za rok 2021 v súlade s § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obec v roku 2021 hospodárila s prebytkom vo výške **314 851,56 eur**; takto vykázaný prebytok rozpočtu je zistený v súlade s § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

B.3. Prevod zostatku finančných prostriedkov z roku 2021 v objeme **31 485,15 eur** zo základného účtu na účet rezervného fondu, ostatné finančné prostriedky budú zapojené do rozpočtu obce Poniky.

Uznesením č. 260/2022, bod 10, A)

Všeobecne záväzné nariadenie obce Poniky č. 3/2022 o organizácii miestneho referenda s upravením § 5, ods. 2, ktorý bude znieť: „Pre tvorbu, zloženie a činnosť okrskovej komisie sa použijú ustanovenia § 4 ods. 2 až 5“ a s upravením § 7, ods. 2, do ktorého sa doplnia bod 3 v znení: „Okrúhla úradná pečiatka s erbom obce“.

Určilo

Uznesením č. 262/2022, bod 12, A)

V zmysle § 166, ods. 3 zák. č. 180/2014 o podmienkach výkonu volebného práva v platnom znení 3 (tri) viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa v komunálnych voľbách v roku 2022 budú voliť poslanci obecného zastupiteľstva, a to:

Viacmandátový volebný obvod č. 1 pre voľby poslancov v časti obce Poniky, v ktorom sa budú voliť 5 (piati) poslanci

Viacmandátový volebný obvod č. 2 pre voľby poslancov v časti obce Ponická Lehôtka, v ktorom sa budú voliť 2 (dvaja) poslanci

Viacmandátový volebný obvod č. 3 pre voľby poslancov v časti obce Ponická Huta, v ktorom sa budú voliť 2 (dvaja) poslanci.

Uznesením č. 262/2022, bod 12, C)

V zmysle § 11, ods. 4, písm. i) zák. č. 369/1990 Rozsah výkonu funkcie starostu obce Poniky pre volebné obdobie 2022 – 2026 na plný úväzok.

Požiadalo

Uznesením č. 262/2022, bod 12, D)

Starostku obce zverejniť v zmysle § 166, ods. 3 zák. č. 180/2014 o podmienkach výkonu volebného práva v platnom znení určenie volebných obvodov a určenie počtu poslancov, ktorí sa majú vo volebných obvodoch voliť v komunálnych voľbách v roku 2022.

Za pánom učiteľom

Keď prehovorí leto, v jeho príbehu čítame o farbách kvetov, zelenom listí a zapadajúcom slnku, ktoré nás večer čo večer odprevádza na odpočinok. Človek sa pridáva k pulzu celej prírody. A pritom si niekedy ani neuvedomí, ako sa počas opakujúcich sa ročných období nebadane do jeho tváre, rúk, do jeho života ukladajú stopy všetkého, čo prežil. Pretekajúce roky vyhlbia korytá vrások, zafarbí vlasy do striebornej a dajú iný rozmer každému dňu. Pozerať sa zoči-voči večnosti znamená veriť, že ľudský život je čas medzi jeho prvým a posledným nádychom. Je to dar veriť, že umrieť znamená vrátiť sa domov, kde nájdeme všetkých, ktorí nám boli na tejto zemi tak drahí.

Posledný májový deň náhle a nečakane vkročil do večnosti aj Miroslav Tanuška, ktorého snád nikto v našej obci neoslovil inak ako pán učiteľ.

Naplnil sa život otca, ktorý svoje ratolesti sprevádzal cestami detstva, dospievania, ale aj neskôr, keď už mali vlastné životy. No nebol sprievodcom len vlastných detí, ale celých generácií, ktoré sedávali pred ním v školských laviciach.

Naplnil sa život nesmierne pracovitého, múdreho, aktívneho a spoločenského človeka, starého a prastarého otca, pedagóga, príbuzného a priateľa.

A hoci už môžeme len tiško spomínať, v každej spomienke sa k nám vráti nezabudnuteľný úsmev pána učiteľa.

Miroslav Tanuška sa narodil v roku 1937 v Ilave, ale detstvo prežil v Kostiviarskej pri Banskej Bystrici. Po ukončení Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici krátko pôsobil v základnej škole v Jelenci a Šalkovej, no jeho trvalým pôsobiskom sa stala ponická základná škola, kde pracoval ako učiteľ a zástupca riaditeľa. Poniky sa stali jeho milovaným domovom.

Miroslav Tanuška bol vždy ener-

gickým pánom učiteľom. Bol, ako sa vraví, učiteľom telom i dušou. Zamestnanie sa mu stalo poslaním. Popri školskej práci sa naplno venoval aj rôznym aktivitám súvisiacim s rozvojom obce. Bol členom viacerých organizácií, poslancom obecného zastupiteľstva, obecným kronikárom, členom základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, členom Slovenského zväzu včelárov. Včelárstvu a záhradkárstvu sa naplno venoval do posledného dychu. Neúnavne a trpezlivo sa staral o svoje včielky, bol znalcom včelárskeho

umenia a jeho vedomosti v odbore boli neprekonateľné.

Odpočinok si nedoprial ani po odchode na dôchodok, pracoval ako zastupujúci pedagóg v ponickej škole aj v Základnej škole Štefana Moysesu v Banskej Bystrici.

Poniky mu od prvej chvíle prirástli k srdcu a prakticky počas celého života sa podieľal na ich rozvoji. Ako dobrovoľník sa zapájal do budovania obecnej infraštruktúry, organizoval kultúrne podujatia a bol tiež zakladajúcim členom časopisu Ponický spravodajca, do ktorého aj roky autorsky prispieval.

Okolo školy, detí, záhrady a milovaných včielok sa krútil celý jeho svet. Pán učiteľ neustále čítal a intenzívne sa zaujímal o dianie doma i vo svete. Len ťažko by sme hľadali tému, o ktorej sa s ním nedalo porozprávať.

Bol plný života, ešte aj v posledných hodinách svojho života pracoval, až náhle a nečakane naposledy vydýchol.

Posledné zbohom dávame nášmu pánovi učiteľovi aj na stránkach Ponického spravodajcu a v mene takmer štyroch generácií, ktoré v našej škole vychoval, mu ďakujeme za všetko, čo nám odovzdal, aj za to, čo vykonával pre obec. Jeho stopa v našich srdciach aj v našej obci je nezmazateľná. Česť jeho pamiatke!

Jana Turčanová

Od jari do leta na plný plyn

Príchod jarných mesiacov a teplejšieho počasia znamenal pre Základnú umeleckú školu Stožok účasť na veľkom počte podujatí, či už v našej réžii alebo pod hlavičkou iných organizácií a inštitúcií, na ktorých sa naši žiaci prezentovali. Išlo o úctyhodné množstvo koncertov, prehliadok a súťaží, kde mohli žiaci ukázať svoje úsilie pretavené do umeleckých výkonov.

Akýmsi pomyselným štartom jarných podujatí bola súťažná prehliadka hudobného folklóru *O ponickú fujarku*, na ktorej sa predstavila detská ľudová hudba Poničan, sólisti instrumentalisti a speváci. Všetci podali naozaj pekné výkony a dôstojne zastali miesto hostiteľa. Naš žiak Ján Pinka v hre na heligónke obsadil prvé miesto a stal sa celkovým laureátom s postupom do krajského kola. To sa konalo v Kokave nad Rimavicou a v nej sa umiestnil v striebornom pásme. O pár dní neskôr, 1. apríla sa detská ľudová hudba Poničan predstavila na krste cédečka *Temperament Cimbal Orchestra*, kde žiaci okúsili, aké to je hrať pred plnou sálou jedného z najkrajších kultúrnych stánkov v našom kraji, akým je Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene. Začiatkom mája sa konal v našej ZUŠ-ke interný koncert, kde žiaci predviedli svoje výkony v klasickej, populárnej či ľudovej hudbe. Na koncerte mala premiéru aj moderná kapela. Veríme, že aj toto zoskupenie bude naďalej napredovať a bude ozdobou

našich koncertov a vystúpení. Pár dní po koncerte sa naši žiaci predstavili na prezentačnej akcii Hoteľovej akadémie v Banskej Bystrici, kde svojím hudobným sprievodom prispeli k celkovej atmosfére podujatia. Poslednú májovú nedeľu sa detská folklórna skupina Poničan predstavila na detskom folklórnom festivale Kolovrátkov v Helpe.

Záverečným koncertom v Kultúrnom dome v Ponickej Lehôtky, ktorý bol zaplnený do posledného miestečka, sme 13. júna symbolicky uzavreli školský rok.

Maratón hudby a tanca sme úspešne ukončili odovzďaním absolventských vysvedčení. Ako býva zvykom, v posledných mesiacoch školského roka sa konajú najrozličnejšie súťaže organizované pre základné umelecké školy. Za zmienku stoja tie, na ktorých sa zúčastnili žiaci nášho pracoviska v Ponikách:

16. ročník súťažnej prehliadky v speve populárnych piesní pre deti a mládež POP BB: Michaela Mrázová, Matej Budaj. Matej sa prebojoval až do finále.

Prešovská cimbalová struna 2022: Nikola Lomenová - bronzové pásmo, Timea Dorotovičová - strieborné pásmo.

Celoslovenská spevácka súťaž Pink Song 2022: Timea Dorotovičová - čestné uznanie.

Žiakom za ich umiestnenie gratulujeme. Štúdium na základnej umeleckej škole však nie je len o individuálnych úspechoch. Aj kolektív má obrovskú silu vziať žiaka do diaľky, nabuď ho k aktivite a podnietiť k lepším výsledkom. Svedčí o tom aj práca tanečného odboru. Pani učiteľky Janka Kohútová (tanečná prípravka) a Alexandra Slančíková (starší žiaci) okrem samostatných tancov a choreografií vytvorili aj veľmi milé spoločné dielo pod ná-

zvom *Detské hry*. Výsledok ste mohli vidieť na festivale *Zdola ponickýho mlyna*, ktorý patrí medzi stále podujatia svojho druhu na Slovensku. Tanečníkov sprevádzala detská ľudová hudba Poničan. Na rozdiel od väčšiny zúčastnených súborov, vystúpenie DFSk Poničan malo vďaka sprievodu detskej ľudovej hudby čisto žiacke zastúpenie, na čo sme veľmi hrdí. V lete nás ešte čaká s týmto programom festival v Chorvátsku, na čo sa všetci veľmi tešíme.

Nezaháľame ani vo výtvarnom odbore. Vďaka podpore projektu *Zdobenô Podpolania* sme mohli zakúpiť grafický lis, ktorý sa používa na výtvarnú techniku linoryt. Takisto sme kúpili náradie a nástroje na vyšívanie krivou ihlou. V rámci prezentovania tohto projektu sa konal 20. júna workshop s rovnakým názvom. Tieto techniky chceme od budúceho školského roka zaradiť aj do vyučovania výtvarného odboru.

Každý, kto bude mať záujem o štúdium na našej škole, má dvere otvorené. Prijímacie skúšky a zápis na školský rok 2022/2023 sa uskutočnia v prvej polovici septembra.

Za uplynulý školský rok patrí všetkým učiteľom, žiakom, rodičom a ostatným priateľom školy veľké poďakovanie. Prajme si, aby ten nastávajúci bol ešte úspešnejší a aby nám už nič nebránilo sa stretávať na hodinách v našej škole a prezentovať naše umenie širokej verejnosti.

**Michal Oťapka
a Michal Budinský**

Žáryho pero

Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách zorganizovala aj v tomto školskom roku literárnu súťaž pomenovanú po našom rodákovi.

Poslaním súťaže je podporovať a rozvíjať tvorivosť a predstavivosť detí, kultivovať reč a podnecovať ich záujem o sebazvedľávanie, čítanie a písanie.

Súťaž má každoročne iné zameranie, žánrové i obsahové. Tretí ročník sa niesol v znamení ľudskosti, aby poukázal na dobro okolo nás a rozvíjal v žiakoch hodnotový rebríček. Okrem literárnych hodín sme venovali pozornosť aj úvahám o tejto téme, aby si školáci uvedomili dôležitosť ľudských činov a najmä ich dôsledky. V prácach detí sa objavujú príklady ľudskosti vychádzajúce z osobnej alebo sprostredkovanej skúsenosti, prípadne odzrkadľujú ich názory na aktuálne dianie vo svete.

V priebehu súťaže (20. – 27. mája) sa konali workshopy tvorivého písania, na ktorých sme sa venovali najmä komiksu. Poukázali sme na hlavné špecifikácie žánru, no zároveň sme im priblížili aj menej známe jazy. Zamýšľali sme sa napríklad nad tým, akým spôsobom čítať komiksové bublinky, aká je farebnosť komiksov a prečo sa v priebehu deja mení.

▲ Lucia Mesíková, 1. ročník.

Žiaci sledovali mimiku tváre kreslených postavičiek, ale aj medzi sebou navzájom, vytvárali zvukomalbu a uvažovali, ako sa statický obraz mení na dynamický. Výsledkom boli poznatky, ktoré mali uplatniť pri tvorbe vlastného komiksu. Tie sme vyhodnotili a najlepšie z nich uverejníme v zborníku. Mnohé práce boli vzhľadom na vek naozaj kvalitné, rešpektujúce pravidlá tvorby komiksu.

V ďalších ročníkoch máme ambíciu zapojiť do súťaže Žáryho pero aj iné školy. Veríme, že sa nám to podarí.

Lucia Panáčková

Aktivity Dňa zeme

22. apríl, keď si na celom svete pripomínáme Deň zeme, položil v čase jeho vzniku, teda pred 52 rokmi, základy moderného environmentálneho hnutia.

V našej škole sme si tento sviatok pripomenuli 11. mája. Žiaci deviateho ročníka pripravili pre svojich mladších spolužiakov stanovišťa s enviroaktivitami. Žiaci sa hrovou formou učili rozoznávať stopy divých zvierat, spoznávali najbežnejšie rastliny a huby vyskytujúce sa

v našom okolí, triedili odpad. Naše sily a koordináciu sme si precvičili pri skoku vo vreči či pretahovaní sa lanom. Napokon sme sa prešli po novovytvorenom turistickom chodníku, o ktorý sa zaslúžili žiaci poľovníckeho krúžku spolu s vedúcim Pavlom Ondrejkom a dobrovoľníkmi. Po tejto mini turistike sme si zásoby energie doplnili gulášom, ktorý nám pripravili naše pani kuchárky.

Terézia Slivková

Rozprávková cesta

Nezabudnuteľný deň pre ponické deti pri príležitosti ich medzinárodného sviatku sme začali pripravovať od skorého rána prvú júnovú sobotu. Tento rok bol však úplne iný ako predošlé. Hry na školskom dvore nahradila rozprávková cesta.

Stanovišťa boli roztrúsené po celej obci, hasiči dokonca pozastavili dopravu, aby sa deti bezpečne dostali do cieľa. Zanietené plnili úlohy, ktoré im zadávali rozprávkové postavy, napr. ježibaba, tri prasiat-

ka, Matka a Kubko, ovečka, vodník... Zahrali si ich pani učiteľky a žiaci 9. ročníka.

Keď deti všetko zvládli, stretli sa na futbalovom ihrisku na Horedolíni, kde ich čakali bohaté ceny a ďalšie atrakcie. Okrem tradičných koní a strel'by zo vzduchovky organizátori prekvapili nafukovacím hradom, lezeckou stenou aj tunelom odvahy pre najmenších.

Teší nás, že veselé podujatie k Medzinárodnému dňu detí sa vydarilo.

Michaela Mrázová

Tanečnice z materskej školy

Odvtedy, ako sme nacvičili tanec Ladové kráľovstvo, prešli mesiac. Čas plynul a nadišla jar sprevádzaná premenlivým počasím, dažďom, slnkom, vetrom...

Tak sme si zobrali dáždnyky a choreografia bola na svete. Tanec na pesničku Ššš predviedli dievčence na koncerte ZUŠ Stožok v Kultúrnom dome v Ponické Lehôtke. Zvládli ho veľmi dobre, možno jedna - dve chybičky, ale to si určite nikto nevšimol. Dostali sme aj pozvanie na festival Zdola ponického mlyna. Malé tanečnice vymenili dáždnyky za varešky a už šantili v kruhu – inými slovami – vyjadrovali sa pohybom na hudbu, využívali tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách – jednoduchky, poskoky, klepanie vareškami. Milan Kosec nasnímal na naše

tanečnice aj do upútavky festivalu. Spolu s maminkami sme ich obliekli do krásnych šatočiek (zabezpečila Matka Šalková), zapapľali im vrkoče s mašľami a mohli nahrávať. Rada by som sa poďakovala všetkým, ktorí mi pomáhali, hlavne maminkám, ktoré ma v tom nenechali samu, spolupracovali, zabezpečili všetko, čo bolo potrebné. Samozrejme, vďaka patrí aj harmonikárom zo ZUŠ Stožok. Dúfam, že aj po odchode z materskej školy si dievčence lásku k tancu uchovávajú a budú ho ďalej rozvíjať. Začínajú sa prázdniny, čas oddychu, ktorí si všetci zaslúžime, aj moje tanečnice, veď za rok urobili kus práce. Priučili sa kultivovaným spôsobom, majú správne držanie tela, krásny úsmev, a to najdôležitejšie, pekné spomienky na chvíle, ktoré sme spoločne zažili.

Jana Kohútová

Osoh aj zábava na dopravnom ihrisku

Bol to výlet, na ktorom sme sa so žiakmi predškolskej triedy veľa naučili, no hlavne zabavili. Na dopravnom ihrisku v Žiari nad Hronom sme sa oboznámili s pravidlami cestnej premávky, dopravnými značkami a tým, ako sa správať nie len na ceste, ale aj na chodníku.

Dozvedeli sme sa, aké vybavenie má mať kvalitný bicykel, na čo by správny cyklista nemal zabúdať. Po teoretickej časti prišli na rad náučné jazdy na bicykloch a kolobežkách. Vyskúšali sme si aj jazdu na kruhovom objazde.

Komunikovali sme s dopravnými policajtmi, ktorí nám vysvetlili, ako sa správať na komunikácii a upozornili na riziká, ktoré nám ako chodcom, cyklistom či kolobežkárom hrozia.

Na konci si deti hrdo prevzali prvý vodičský preukaz cyklistu a malú pozornosť. Najdôležitejšie je však to, že získané poznatky sú dobrým základom pre bezpečný prázdninový pohyb v blízkosti ciest.

Magdaléna Drdošová

Betár som ja, Jano...

Od útleho detstva som vnímal mojich susedovcov, ich záujmy, ba aj prácu, ktorou žili. Boli to pracovníci a húževnatí ľudia, ktorých som obdivoval a na ktorých nikdy nezapomnem. Na dolnom konci vyrastal so svojím bratom aj Janko Močko. So svojimi vrstovníkmi patrili k našim najlepším futbalistom. Viackrát som zažil jeho výkony od šestnástky či razantné bránenie, keď neraz lietali aj šuplaty. Futbal bol v tom čase pre mňa športom číslo jeden – čiže každodenným behaním za loptou na našom ihrisku, ktoré bolo síce nerovné, dokonca jedna polovica bola nižšie položená. Nám to ale nevadilo, behali sme a chceli sme byť slávni, aspoň ako naši ponickí futbalisti, ktorí to vedeli pekne roztočiť.

Vtedy som vôbec netušil, že môj sused Janko Močko, pod vplyvom svojho otca a blízkej rodiny, začínal vnímať a učiť sa naše piesne. Učil sa ich doma, no príkladom mu boli aj starší speváci a folkloristi Ondrej Madoš a Ján Kapustík. Všade ich počúval, ale aj piesne v podaní iných chlapov, ktoré spievali na svadbách, zábavách aj v krčme. Mnohé z nich si zamiloval, stále sa učil nové. Studnicou mnohých piesní mu boli aj ponické ženičky. Časom prišli aj prvé vystúpenia s muzikou. Ľudia rýchlo postrehli jeho krásny hlas, krásne piesne, ktoré išli z jeho hrdla ako po zamatovej ceste. Dostával ponuky na rôzne vystúpenia. Aj na družstve, kde pracoval, boli všelijaké podujatia. Predseda Ondrej Holec mu dal príležitosť spievať na družstevných akciách. V tom období sa predstavoval s rôznymi cigánskymi muzikami, pred ktorými si rozkazoval, tancoval a spieval. K prvým patrili Zacharovci, Berkyovci a Matko Kováč. Neskoršie pribudla Ľudová hudba Juraja Pecníka. Janko Močko sa postupne stal vychýreným spevákom nielen na Podpolaní, ale na celom Slovensku. Nečudo, že o jeho krásne piesne začal mať záujem aj Slovenský rozhlas, kde postupne nahrával desiatky piesní. Prišli prvé cédečka a iné nosiče, ktoré sa dostali k poslucháčom. Janko Močko nikdy nechýbal tam, kde vládol folklór, kde zneli ľudové piesne, kde to žilo veselým svetom z regiónov. V ponickom kroji s klobúčikom na hlave, vždy rád spieval. Našťastie, v tom čase som ho už aj ja vnímal ako slávneho speváka a stretával som sa s ním na festivaloch a podujatiach, kde boli jeho vystúpenia zlatým klincom programu. Bol som rád, že som spoznal nášho rodáka, Poničana, ktorý vždy a všade robil dobré meno obci. A piesne, ktoré spieval zo srdca a s láskou k ľudovejmu fortielu, vedeli človeka poriadne

Jubilant Ján Močko

roztočiť. Okrem účinkovania v rozhlasovom éteri pribudli aj televízne programy, kde sa vedel profesionálne oddať svojim záľubám. Krásne zážitky nám ostali aj z televízneho stvárnenia Ponického svadby, kde Janko Močko vystupoval ako starejší. Aj tomuto kumštu sa priučil od chýr-

neho starejšieho Jána Kapustíka, aby mohol ľuďom spríjemňovať svadobné hostiny. Práve pre húževnatosť a citlivý prístup k piesňam a ich podaniu sa stal nosným pilierom Ľudovej hudby Ďateľinka, s ktorou účinkuje už vyše tridsať rokov. Nikdy nič nenechal na náhodu. Pestoval si svoj

hlas, nacvičoval nové piesne, dokonca spolupracoval s hudobným režisérom Gregorom Roleckým, aby sa mohol hlasovo zdokonaľovať. Popri speve sa Janko Močko rád venoval svojej manželke Anke a dcéram Evke a Janke. Rodina bola preňho prvoradá. Život má však krivolaké cesty a križovatky. V dome na Kopčoku ostal sám, žena ho po ťažkej chorobe náhle opustila. Našťastie, jeho milované dcéry, vnúčatá, ba i pravnúča prichádzajú za ním, dodávajú mu elán a silu. Majú ho radi a lásku mu oplácajú. S Jankom Močkom sa vždy rád stretnem a porozprávam. Má vynikajúcu pamäť, pozná zvyky a tradície Poník, vie sa vždy ľudsky zapojiť do akejkoľvek debaty. A hoci som ho začal ako speváka vnímať neskoršie, až keď som sa začal venovať fotografickej a dokumentárnej tvorbe, vždy ma potešilo stretnutie s ním. A tých stretnutí bolo, našťastie, neúrekom. A keď zanôtil *Veď sa tie Poníky, Poníky, Poníky, Tie ponické dievčence* alebo *Keď som v tých Ponikách býval*, ale, samozrejme, aj mnohé ďalšie, bol to pre mňa sviatok, skutočne nezabudnuteľné chvíle. Želám si, aby podobných vystúpení, aké predviedol aj na detskom folklórnom festivale *Zdola ponického mlyna*, som mohol zažívať po mnoho ďalších rokov. Samozrejme, nielen za seba, ale aj za ponických folkloristov, muzikantov, milovníkov jeho piesní, kamarátov, obdivovateľov z rôznych regiónov Slovenska a predovšetkým za všetkých Poničanov mu k jeho životnému jubileu želim veľa zdravia, elánu a chuti stále spievať. Veď čože je to osemdesiatka, keď Janko Močko, podľa jednej jeho piesne, je stále betár Jano.

Milan Kosec
Foto autor

▲ Ján Močko v kruhu priateľov.

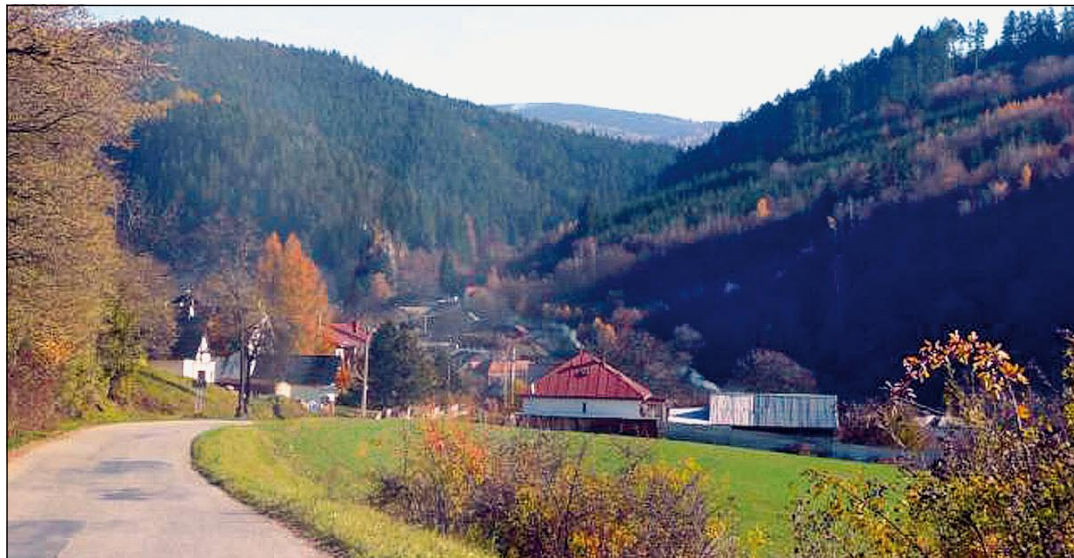
Na návštevu k susedom – Hrochoť

V mikroregióne Severné Podpolanie sme združení s ďalšími obcami na území medzi svahmi Poľany a údolím Hrona. V chotári každej z nich nájdete nevšedné prírodné i historické pozoruhodnosti, ku ktorým sa môžete vybrať nielen v rámci fyzicky náročnej túry, ale i nenáročnej vychádzky.

K zaujímavým cieľom patrí dedina Hrochoť. Písali sme už o nej v súvislosti so 150. výročím úmrtia Andreja Sládkoviča, keďže jeho prvým farárskym pôsobiskom bola práve táto rázovitá podpolianska dedina. Pôsoobil tu v rokoch 1847 - 1856. Boli to zložité časy, keď mu v revolúcii roku 1849 hrozil trest smrti. To už bol známym básnikom, ktorého Marína a Detvan nadchli čitateľov. Aj v Hrochoťi pokračoval v básnickej, ale i národnobuditeľskej práci, najmä pri založení Matice slovenskej. Jeho pôsobenie pripomína pamätná tabuľa.

Hrochoť vznikla v 13. stor. ako strážna osada kráľovských polovníkov - strážcov rozsiahleho Zvo-

Potulky po strednom Slovensku

▲ Vstup do Poníkovej Huty pred rokmi.

veľkým lákadlom pre lovčtívých uhorských kráľov a šľachtu. Rovnako ako statné karpatské jelene.

siahle územie, v ktorom sa nachádzala aj *terra custodum regalium de altera villa* - zrejma predchodkyňa dnešnej Hrochoťe. Rozrastajúcu dedinu už nemohol uživiť lov, a tak sa pridali i ďalšie tradičné povolania - roľníctvo, salašníctvo, drevorubačstvo, rôzne remeslá, ale i služby pre panstvo Víglašského zámku, čo sa neraz končilo spormi medzi Hrochoťanmi a majiteľmi feudálneho panstva.

Do Hrochoťe sa môžete vyviezť pohodlne autom alebo autobusom, alebo dáte prednosť bicyklu či pešiemu putovaniu. Bicykel vás v strmom stúpaní hore Jelšovcom vyštaví a preverí vašu kondičku, takže vhod príde občerstvenie medokýšom, v ktorého blízkosti je prírodná rezervácia s rozlohou viac ako 5 a pol hektára. Chránia sa v nej podhorské lužné lesy s viacerými vzácnymi druhmi flóry, ktorej najvýraznejším príkladom je drobná mäsozravá rastlinka rosníčka okrúhlohlístá.

Z Hrochoťe sa môžete zviezť

k horskej rieke Hučava a okolo vynoveného Hrochotského mlyna a Bátovského balvana a popod Jáno-

▲ Ev. kostol v Hrochoťi so Sládkovičovou lipou (foto J. Sliackeho).

▲ Bátovský balvan.

lenského lesa, či skôr pralesa. Nevie, či v tom čase tu bolo viac medvedí ako dnes, ale určite boli

Podľa stránky obce 15. júna 1296 kráľ Ondrej III. daroval komesovi Mikovi a jeho synovi Radunovi roz-

šíkovu skalú až do lesníckej osady Kyslinky, či ešte hlbšie do hôr Poľany. Alebo využijete lesnú asfaltku ►

▲► Mlátenie obilia v Hrochoťi pred 100 rokmi (foto archív J. Sliackeho).

▲ Vynovený Hrochotský mlyn (foto J. Sliacky).

▲ Jánošíkova skala.

- do Očovej a cyklistický výlet si spes-
tríte návratom cez Zolnú a Čerín.

Peší turisti sa dostanú do Hrochote podľa miestneho značenia. Východiskom môže byť Dúbravica, Čerín alebo Sebedín. Výstup zaberie hodinu a pol až dve hodiny. Zelená značka z Čerína vás privedie cez dominantný vrchol Chochul'ka (752,5 m n. m.). Z jeho skál sú nevšedné výhľady, čo využili už naši predkovia z doby bronzovej pred viac ako 3-tisíc rokmi a postavili si tu hradisko.

Zdatnejším turistom, alebo tým, ktorí sa vyberú do Hrochoti autobusovými spojmi, sa ponúka parádna pešia vychádzka po miestnom

▲ Lesná železnica, ktorá kedysi viedla z Víglaša na Kyslinky.

značení na lúčnato-lesnatý chrbát Bukoviny alebo do pramennej oblasti riečky Zolná so zostupom do Poníkovej Huty. Neraz sme sa presvedčili, že sa oplatí vziať so sebou hubársky košík alebo aspoň plátenu tašku.

Všetky trasy sú zakreslené v turistickej mape Poľana a dnes ich už nájdete aj v rôznych mobilných aplikáciách, a hoci sa možno niekde stretnete s orientačnými problémami, pri troške skúsenosti ich hravo vyriešite. Aj pri nenáročnom výlete sa presvedčíte, že vybrať sa do chotára našich susedov sa skutočne vyplatí.

Jozef Sliacky

Ako si nepokaziť leto

Leto je pre mnohých najkrajším obdobím roka. Ide o to, aby bolo čo najprijemnejšie, plné radosti a nezabudnuteľných zážitkov.

Ako vieme, nič nie je zadarmo, o svoje pohodlie a dobrú náladu sa musíme pričiniť aj sami, až potom si zaslúžime pekne prežité leto ako odmenu. Budme teda ostražití a vyhýbajme sa nástrahám, ktoré na nás v týchto dňoch číhajú a môžu nám komplikovať prázdninové dni.

V lete náš častejšie môžu zaskočiť hnačky. Niekedy vírusového, inokedy bakteriálneho pôvodu. Správnymi hygienickými návykmi a vhodnou manipuláciou s potravinami im však vieme predchádzať. Preto chcem zdôrazniť toľkokrát opakované dôkladné umývanie zeleniny a ovocia, uskladňovanie potravín v chlade, zvlášť tých, ktoré rýchlo podliehajú skaze. Je všeobecne známe, že v lete by sme mali byť zvlášť opatrní pri konzumácii majonézových pokrmov a jedál, do ktorých sa pridáva mlieko či smotana. Aby sme sa teda vyhlí neprijemným zážitkom, dávame si pozor, čo si dá vame do úst.

K letu patria horúce dni plné sln-

Lekár radí

ka. Vysoké teploty, hoci sú v našich zemepisných šírkach vítané – zvlášť po dlhej a tuhej zime – môžu byť niekedy rizikom. Preto si dovoľím opäť pripomenúť zásady, ktoré dobre poznáme, no niekedy ich nerešpektujeme: pitný režim a ochranu pred dlhou a priamou expozíciou slnečných lúčov. Nepodceňujme potrebu prijímania obvyčajnej vody. Nesladená, bez prísad, bez cukru a bubliniek je najlepšia a najzdravšia. Pamätajte, že zdravý dospelý človek by mal prijať asi 3 dl vody na 10 kg váhy, teda jediniec s hmotnosťou 70 kg by mal za deň vypiť minimálne 2 až 2,5 l tekutín. Samozrejme, pri námahe a väčšom výdaji energie aj viac. Druhou nemenej dôležitou zásadou v horúcich letných dňoch je ochrana pred priamym slnečným žiarením. Nezabúdajte na pokrývku hlavy, najmä ľudia s vysokým krvným tlakom a všetci tí, ktorí sa zdržiavajú dlhší čas na slnku. Pred prehriatím treba chrániť nielen hlavu, ale celé telo a nezakrytú kožu natierať správnym krémom s UVB a UVA filtrom. Tí skôr naro-

dení budú možno namietat, že na poli a na slnku pracovali celý život a žiadne ochranné krémy nepoužívali, ale dnes tento argument neobstojí. Žijeme v treťom tisícročí, v novom prostredí, dnešné ovzdušie je iné ako pred niekoľkými desaťročiami. V záujme svojho zdravia musíme zmeny rešpektovať a prispôbiť sa im. Ak, pravda, nechceme škodlivosť prostredia testovať na vlastnom zdraví a riskovať napríklad rakovinu kože.

V lete príroda okolo nás vytvára priestor, ktorý môžeme nadnesene označiť za prírodnú lekárňu. Na prehádzkach po okolí vždy nájdeme niečo, čo dokážeme využiť v prospech svojho zdravia. Zázračný vplyv Jánskej noci je známy oddávna. Aj dnes mnohí z nás majú „svoje“ bylinky a vedia, prečo zbierajú žihľavu, podbeľ, materinu dúšku, ľubovník, kostihoj a mnoho ďalších. Majú osobnú skúsenosť a dávajú prednosť prírodným liečivým zdrojom pred hromadne vyrábanými liekmi s definovaným chemickým zložením. V súčasnosti sme

svedkami oživania starých tradícií a nového záujmu o „medicínu z prírody“. Priznávam, že napriek celoživotným skúsenostiam s alopatickou medicínou ma v poslednom čase zaujala kniha *Tajomstvo jedál našich starých*. Jej autor Vladimír Niederland rozoberá z pohľadu vedeckej výživy niektoré základné potraviny a vyzdvihuje ich hodnotu a vplyv na vitalitu a zdravie našich predkov. Odborné poznatky prepletené zaujímavými príbehmi z dedinského prostredia ponúkajú rady a vysvetlenia o úžitku konzumácie niektorých produktov, napríklad bryndze, mrkvy, zemiakov, mlieka či strukovín, ale aj ďalších potravín, ktoré sa nám možno niekedy nezdarujú dosť príťažlivé pre naše vyberavé jazyčky, ale zato sú veľmi užitočné a zdravé.

Na záver by som rada zdôraznila posolstvo, ktorým som svoje zamyslenie začala a ktoré by som rada odovzdala: sledujme, čo jeme, čo a koľko cez deň vypijeme, chráňme si svoje zdravie, aby sme mohli prežiť pekné leto a aby nám zostali tie najkrajšie spomienky.

Mária Kuniaková,

všeobecná lekárka pre dospelých

Po stopách bojov druhej svetovej vojny

Základná organizácia SZPB v Ponikách každý rok v máji organizuje pre svojich členov a sympatizantov návštevu miest spojených so zápasom o slobodu počas druhej svetovej vojny. Tento rok sme sa rozhodli navštíviť múzeum holokaustu v Seredi. Veľa sme počuli o tragédii Židov a Rómov, ale vidieť a počuť o tom priamo na mieste hrôz, je veľmi ťažké.

Výklad sprievodcu a zobrazené udalosti na tabuliach stačili, aby sme si uvedomili, čo všetko sa tu odohralo, zvlášť osudy ľudí tu zadržaných, zavraždených či odvezených do koncentračných táborov. Bol s nami aj školák, ktorý to nezvládol a z prezentácie odišiel. Ale som presvedčená, že všetko, čo videl a počul, zostane v jeho myslí navždy.

O pár dní neskôr sme sa vybrali do Strečna, kde nás čakal plukovník Juraj Drotár, predseda oblastného výboru SZPB v Žiline. Pri pomníku sa nám otvorila nádherná scenéria Kysúc. Keď rozprával o tunajších bojoch, uvedomili sme si veľkosť územia, členitosť terénu aj to, v akých podmienkach partizáni bojovali. V mnohom boli odkázaní na pomoc miestnych ľudí odhodlaných pomáhať, lebo mier a sloboda boli pre nich najvyššou hodnotou.

Poučné rozprávanie sa prelínalo s otázkami a my sme si predstavovali to strašné peklo v krásnej zemi. Aby sme vzdali poctu tým, čo tu položili svoje mladé životy, zapálili sme sviečky a položili kyticu kvetov. A mohyla si vypočula našu pieseň *Na horách partizán bojuje...* a tíško sme zišli dolu, aby sme pokračovali ďalej do Žiliny.

Naším cieľom bolo sídlisko Bôrik,

kde je cintorín Červenej armády. Vnímali sme upravený priestor a pri vstupnej bráne tabuľu s menami vojakov. Biele hroby a na nich červené kahance nás nasmerovali do stredu, k pomníku. Aj tu sme chvíľu postáli a zapálili kahance ako symbol vďačnosti. Padli ste ďaleko od domova, aby naša malá krajina bola slobodná. Na to nesmieme zabudnúť. Opakuj-

me to deťom, mládeži, ale aj tým, čo by chceli prepísať históriu. Oslobodila nás Červená armáda, rumunská armáda a 1. česko-slovenský armádny zbor. Do odboja sa zapojili aj vojaci a civilisti z okolitých štátov. Nezabúdajme na hrôzy vojny, veď pokoj a mier na mnohých miestach zemegule ľudia stále nepoznajú.

Mária Magnová

▲ Členovia ZO SZPB Poniky na výlete v Žiline (Foto Milan Kosec).

Prvé prázdninové podujatia Majster kotlíka a Letné kino sú úspešne za nami

V sobotu 2. júla Huta opäť ožila. Od rána sa celou dolinou šírila vôňa z kotlíkov. Na súťaži *Majster kotlíka* sa zúčastnilo deväť družstiev.

Tímy mali originálny názov, špecifické oblečenie a vlastný sprievodný program. Akciu moderoval Marcel Páleš z Rádia Regina a o hudbu sa postaral Adrián Kostúr. Spestrením

bolo aj vystúpenie folklórnej skupiny Poničan. Samozrejme, nechýbalo občerstvenie pre divákov, o ktoré sa postaral Radko Ružinský, Peter Lásik, Jožko Môcik a Ľubko Suchovský. Ocenené boli všetky súťažné tímy v podobe cien od sponzorov, ktorým ďakujeme, rovnako aj tým, ktorí prispeli k realizácii akcie.

V tento deň sme pokračovali ďalšou kultúrnou akciou, ale už v Ponikách. Tento rok sme si spríjemnili horúci sobotný večer kinom, ktoré sme otvorili animovanou snímkom *Bociany*. V hľadisku boli so svojimi ratoľstami aj rodičia, ktorí sa rozhodli stráviť pekný večer na Horedoliní. Hlavným filmom bola

romantická česko-slovenská komédia odohrávajúca sa pri mori v slnečnom Chorvátsku *Šťastný Nový rok 2: Dobro došli*. Za príjemný večer plný smiechu a radosti ďakujeme všetkým organizátorom.

Mária Krajánová,
Katarína Piarová

Kanceláriu vymenili za les a príroda sa poďakovala

Vravieva sa, že ak sa na niečo tešíme a máme priveľké očakávania, veci sa vyvinú inak, než sme očakávali, a výsledok, škoda hovoriť, či vlastne písať. Reči o tom, že ak sa niečo začne zle, skončí sa dobre, a naopak, prenechajme poverčivejším. Ale počiatočné pochybnosti sú vraj zdravé a sú teda namieste. Nevyhla sa im ani Mária Demianová, ktorá stála pri zrode vydarenej akcie a zúročila skúsenosti, ktoré za sedemnášť rokov práce v lese nazbierala. O príprave a priebehu akcie napísala:

Bol to deň plný zážitkov a krásnych stretnutí. Roman Malovec z personálneho oddelenia LPP Slovakia mi zatelefonoval, že zamestnanci firmy chcú urobiť niečo pre prírodu. Či môžu vysadiť pár stromčekov. Keď mi povedal, že ich príde okolo štyridsať, hrklo vo mne. Tak toto nie je maličkosť. Rada sadím s našimi milými dôchodcami, tí už vedia ako, kde a koľko... spolupráca s nimi je

úžasná, no táto ponuka znamenala pre mňa a moje dievčatá veľkú výzvu aj zodpovednosť. Ale veď prečo neumožniť mestským ľuďom vyskúšať si prácu v lese. Zavolať som našej pani starostke a vyplakala som sa jej na pleci. Bez váhania povedala: „Samozrejme, nech prídu a vyskúšajú si to, máš u mňa plnú podporu.“ Bože, či sa mi ulavilo. Druhý telefonát smeroval Jurajovi Piarovi, kona-

teľovi obecných lesov. Tiež súhlasil. Navrhol lokalitu aj dreviny, ktoré sú do porastu najvhodnejšie. Tak, to by sme mali, príprava sa môže začať. Dohodli sme sa na dátume 18. 5. 2022. Po dohode so starostkou a konateľmi som už mohla pozvať spisovateľa veľkého mena Jozefa Banáša, šéfredaktora časopisu LES & Letokruhy Petra Gogol'u, konateľa obecných lesov Slovenská Ľupča Miloša

Urbana a Miroslava Magnu. Všetci nám pomohli pri organizácii roboty priamo v poraste a dozerali na nováčikov. Každá dvojica vyfasovala motyku a vreco so sadenicami. Rozliezli sme sa po poraste ako mravčeka. Vyskúšal si to aj Jožko Banáš a skonštatoval, že je to ťažká práca a máme jeho obdiv. Vysadili sme okolo 300 mladníkov smrekovca opadávého. Atmosféra bola čarovná, chýbal nám už len Ľubomír Klementis, ktorého úsek sme vysádzali.

A na záver ešte jedno veľké poďakovanie pani starostke, pánom konateľom, prednostovi Paľkovi Ondrejovi, tiež Peťovi Orosovi, ktorý nám navaril neskutočne dobrý guláš, horskému vodcovi Vladovi Demianovi, ktorý z Ponickej Huty zaviedol našich brigádnikov nad tábor a, samozrejme, mojim zlatým dievčatám - Katke, Janke, Ad'ke, Lujze, Zuzke. Verte mi, nemajú to so mnou ľahké. Ja som živil.

Mária Demianová

Majstrovstvá SR v orientačnom behu

Druhý júnový víkend sa viac ako 300 orientačných bežcov zo Slovenska, Českej republiky a Ukrajiny zišlo, aby zabojovali o tituly majstrov Slovenska v orientačnom behu na stredných tratiach a v štafetách. Centrum pretekov bolo situované na lúke neďaleko Poník.

Trate viedli náročným kopcovitým terénom, lesné pasáže dopĺňali polootvorené priestory zarastené pichľavým porastom. Niekoľko kontrolných stanovišť, ktorými museli pretekári prebehnúť, bolo umiestnených aj v lokalite Bane. Okolie vrchu Drienok vyžadovalo okrem rýchleho behu hlavne precíznú prácu s mapou.

V elitných kategóriách sa v pretekoch jednotlivcov na stredných tratiach medzi ženami najviac dарило Ľuboslave Weissovej z klubu Akademik TU Košice. Spomedzi mužov sa s náročnou traťou najlepšie vyrovnal Adam Jonáš z klubu KOBRA Bratislava. Obaja pretekári sú členmi slovenskej reprezentácie a tento rok budú hájiť farby Slovenska na Majstrovstvách sveta v Dánsku.

Napínavé preteky štafiet v nedeľu ponúkli množstvo súbojov. V oboch elitných kategóriách vybojovali najcennejšie umiestnenie štafety klubu Akademik TU Košice.

Vo výsledkoch sa nestratili ani členovia klubov z Banskej Bystrice. V pretekoch jednotlivcov na

strednej trati získali zlaté medaily Samuel Michač v kategórii M-14, Ella Michaela Patrášová v kategórii W-14, Ema Michačová v kategórii W-18 a bronzovú medailu Ela Mižúrová v kategórii ženskej elity (všetci z klubu ŠK HADVEO Banská Bystrica). V štafetách sa na druhom mieste umiestnili pretekári z klubu ŠK HADVEO Banská Bystrica v kategórii W-14 a pretekári z klubu ŠK Tereška Banská Bystrica v kategórii ženskej elity.

Medaily a ceny tým najlepším počas oboch dní odovzdávala starostka obce Poniky Jana Ondrejková. V centre pretekov sa pohybovalo množstvo dobrovoľníkov z obce a hasičského zboru, ktorí sa starali

o to, aby športovci neboli hladní ani smädní, a aby dobrou náladou prispeli k celkovo príjemnej atmosfére podujatia.

Organizátorov potešilo množstvo pozitívnych ohlasov aj od pretekárov, ktorým sa na popredných priečkach umiestniť nepodarilo. Veríme, že s pretekmi v orientačnom behu sa v tejto časti stredného Slovenska ešte stretneme.

Členovia klubu ŠK HADVEO Banská Bystrica touto cestou ďakujú obci Poniky a jej dobrovoľníkom za výbornú spoluprácu a bezproblémový priebeh podujatia.

**Miroslav Hribík,
tajomník pretekov**

▲ Bežci Akademik TU Košice.

▲ Vyhlásenie výsledkov.

Pozvánka na cyklistické preteky

Druhá septembrová sobota bude v našej obci opäť v znamení **PONICKÝMI KIARMI** športu pre všetkých. Uskutočnenie sa ďalší ročník cyklistických pretekov Ponickými kiarimi. Bude v poradi už siedmy a to sme ešte v dôsledku protikovidových opatrení pred dvoma rokmi nemohli 3-kilometrovú časovku zo Šalkovej cez naše kiare organizovať. Čas veru letí rýchlejšie ako si želáme.

Program pretekov ostane zachovaný ako v minulom roku, teda aj preteky elektrobicyklov a mladých cyklistov vo veku 15 – 18 rokov. Víťazi všetkých kategórií sa tradične budú môcť tešiť z kvalitných dresov, ktoré čakajú aj na najrýchlejších domácich účastníkov, najvzdialenejšieho a najstaršieho cyklistu. Pre všetkých pripravujeme chutné občerstvenie a tombolu, a to za nezmenenú cenu, čo je pri súčasnom zdražovaní všetkého výnimočné.

Štartovné uhradené do 31. augusta je 5 eur, po tomto termíne a na štarte v deň pretekov 7 eur. Tešíme sa na stretnutie na Kia-roch 10. septembra. Prihlasovací formulár nájdete na webovej stránke organizátora – obce Poniky. A nezabudnite sa včas prihlásiť, počet účastníkov je limitovaný na 120.

Ján Matula

ŠK OPL Poniky

Muži:

Začiatok jarnej časti sezóny nám vôbec nevyšiel podľa našich predstáv. V dohrávke z jesene sme podľahli domácejmu mužstvu Valaskej 4:1, následne sme doma získali 3 body za víťazstvo nad Lučatinom, no potom prišla séria štyroch prehiev so súpermi z Osrblia, Priechodu, Bravčova a Valaskej. Po týchto prehrách sme však zvládli zápas na Strelníkoch a naštartovali sériu siedmich výhier a len jedného zaháňania v Jasení.

Súťažný ročník sme nakoniec ukončili na 5. mieste so ziskom 48 bodov, za 16 výhier a 10 prehiev, so skóre 69:49. Najlepší strelci boli 19-gólový Marek Klementis, 13-gólový Viktor Kolenička a 9-gólový Ján Styk.

Týmto sa chceme poďakovať všetkým hráčom aj hrajúcemu trénerovi Lukášovi Palovičovi za ich snahu a čas ktorý obetujú nášmu klubu.

Výsledky zápasov:

VALASKÁ - PONIKY	4:1
PONIKY - LUČATÍN	2:1
OSRBLIE - PONIKY	5:0
PONIKY - PRIECHOD	2:5
PONIKY - VALASKÁ	2:4
STRELNÍKY - PONIKY	1:3
PONIKY - BRUSNO	2:1
PONIKY - BEŇUŠ	5:3
JASENIE - PONIKY	2:1
PONIKY - Č. BALOG	2:1
NEMEČKÁ - PONIKY	2:5
PONIKY - HRONEC	5:1
LUBIETOVÁ - PONIKY	1:2

Starší žiaci U15:

Starší žiaci nášho klubu sa herne na jar zlepšili, výsledkovo sme

▲ Prípravkari U11 s trénerom Jánom Saktorom.

sa však trápili. Najväčší problém pre nás bolo premieňanie gólových situácií. Prehry to boli vo väčšine prípadov tesné, no nič to nemení na tom, že sme v štvorčlennej skupine skončili na poslednom štvrtom mieste so ziskom 9 bodov za 3 výhry a 15 prehiev. Skóre sme mali negatívne 20:57. Najlepší strelci boli 10-gólový Ján šípka a 4-gólový Matúš Mazúch.

V poslednom zápase sme však zdolali lídra súťaže z Heľpy 4:1 a chlapci sezónu ukončili s veľkou radosťou a úsmevom na tvári.

Prípravka U11:

Prípravkari pokračovali vo výborných výsledkoch z jesennej časti a pod vedením trénera Jána Saktora skončili na druhom mieste vo svojej skupine, keď z 24 zápasov dokázali 16-krát vyhrať, 2-krát remizovať a 6-krát prehrať so skóre 104:46. Najlepšími strelcami boli 38-gólový Thomas Magna a 24-gólový Ján Potkan.

Výborné výsledky ich posunuli na finálový turnaj prípraviek, ktorý sa uskutočnil v Čiernom Balogu. Zúčastnilo sa desať najlepších družstiev z celkovo dvadsaťdeväť účastníkov základnej časti. Po prvej prehre s neskorším víťazom turnaja domácim A mužstvom Čierneho Balogu sme porazili Beňuš, Šalkovú a Michalovú. Z druhej pozície v našej skupine sme postúpili do súboja o celkové tretie miesto na turnaji. Zápas s domácim B mužstvom Čierneho Balogu sme prehrali 1:0 a celkovo sme obsadili nepopulárne 4. miesto. Za všetko úsilie počas sezóny patrí poďakovanie hráčom/hráčkam, rodičom a páňovi trénerovi.

Poďakovanie patrí aj obci za zlepšovanie kvality a vybavenia športového areálu na Horedolíni, k čomu prispela výmena oplotenia pri vstupe, oprava strechy tribúny spojená s výmenou strešnej krytiny a momentálne sa pripravuje osadenie vonkajších posilňovacích strojov.

Marek Matuška

Majcichovská desiatka

Známy jamajský atlét Usain Bolt trénoval štyri roky, aby absolvoval šprint za 9 sekúnd. Dušanovi Kohútovi z Poník sa to síce nepodarilo v rovnakom čase, ale ruku na srdce, kto sa môže pochváliť, že dobehol do cieľa so štvornásobným olympionikom.

V obci Majcichov neďaleko Trnavy sa 22. mája konala Majcichovská desiatka, na ktorej sa zúčastnili aktívni bežci z Poník Dušan Kohút a Jakub Kohút. Neobsadili síce siedme miesto ako minulý rok v štafete Banskobystrického maratónu, ale odniesli si

▲ Dušan Kohút (vpravo) s Pavlom Blažekom.

krásny športový zážitok – mali totiž príležitosť porovnať si sily s bývalým olympionikom Pavlom Blažekom, reprezentantom ČSSR v atletickej chôdzi, štvornásobným účastníkom olympiády, majstrom Európy a svetovým rekordérom na 20 km.

Počas 10-kilometrového behu bolo zjavné, že Duško sa trochu trápí, ale práve Pavol Blažek, ktorého už ako tínedžer s úžasom sledoval v televízii, ho motivoval, aby sa nevzdával. Tak ako obaja ukázali veľké sebazaprenie, ukázali aj svoje veľké srdce a cieľovú čiaru prebehli ruka v ruku.

Dominika Kohútová